

Beweegbeleid in de begrotingen van ministeries, samengevat door Thibo Vissers

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Beleidsprioriteiten; Thema 6: Naar een gezonder, sportiever en fitter Nederland

Voorkomen is beter dan genezen. Het kabinet neemt daarom maatregelen om de gezondheid van alle Nederlanders te beschermen en te bevorderen, waaronder mentale gezondheid. Hiertoe werken we een samenhangende effectieve preventiestrategie uit.

- Preventie
 - Ons doel is een gezonde generatie in 2040. We stimuleren onder andere een gezondere leef- en schoolomgeving.
 - Het lukt onvoldoende om investeringen in preventie vooraf te relateren aan besparingen later. Daarom werken we samen met organisaties in de zorg aan een investeringsmodel voor preventie. We maken afspraken met gemeenten over de inzet van bewezen effectieve maatregelen, zoals valpreventie, kansrijke start en het bevorderen van seksuele gezondheid.
- Sport en bewegen
 - Het kabinet wil dat iedereen veilig kan sporten en bewegen. Daarom hebben we volop aandacht voor integriteit binnen de sport. We zetten in op voldoende bewegen en dragen zo bij aan een gezonde leefstijl en een verhoging van ons fysieke en mentale welzijn. Daarom ondersteunen we de sportinfrastructuur en duurzame leefomgeving die uitnodigt tot bewegen. Er is extra aandacht voor groepen die minder sporten en bewegen. Onze ambitie is dat iedereen in Nederland de kans heeft om zonder belemmering te sporten en te bewegen en hierbij te kunnen schitteren en te kunnen genieten.
- Gezondheidsbevordering
 - Kwaliteit van leven en gezondheid is belangrijk voor iedereen. Daarbij kijken we ook voorbij het zorgdomein. Het kabinet maakt afspraken over hoe beleid op andere terreinen de gezondheid kan bevorderen.
- Mentale gezondheid
 - Een goede (mentale) gezondheid is belangrijk voor iedereen. Het verbeteren van de weerbaarheid en mentale gezondheid van mensen helpt ook de druk op de zorg te verminderen. Zo kan de zorg en ondersteuning voor mensen met een psychische aandoening toegankelijk en betaalbaar blijven. We presenteren in 2025 een werkagenda mentale gezondheid en ggz waarmee we een samenhangende aanpak, van preventie tot zorg, maken.
- Volksgezondheid
 - De inzet op een betere volksgezondheid doen we samen met gemeenten, zorgverzekeraars en maatschappelijke partners. We maken de baten van preventie en gezondheidsmaatregelen zichtbaar, waardoor het duidelijk is wat het investeren in gezondheid oplevert, zowel in als buiten de zorg. Hiermee zetten we gezondheid centraal, inclusief sport en bewegen, om de gezondheid te verbeteren, gezondheidsachterstanden te verkleinen en de zorgvraag te beheersen. Door

gezondheid te betrekken bij alle beleidsdomeinen streeft het kabinet naar een gezondere en weerbaardere samenleving met betere gezondheid voor mensen in een kwetsbare situatie.

Specifiek: Sport en bewegen

Algemene doelstelling

Een sportieve samenleving waarbij plezier in sport en bewegen belangrijk is, waarin voor iedereen passende en veilige sport- en beweegmogelijkheden aanwezig zijn en topsport mensen inspireert en samenbrengt.

Beleidswijzigingen

Voor Sociaal veilige sport worden vier basiseisen bij meer sportaanbieders geïmplementeerd namelijk:

- Bij Vitale aanbieders worden meer Sport- en beweegloketten opgericht om de clubs te ondersteunen;
- De Inclusie en Diversiteit strategie om sport en bewegen voor mensen met een handicap vanzelfsprekend te maken wordt in 2030 in uitvoering gebracht;
- Er wordt ingezet op de samenwerking met het programma Leefbaarheid en Veiligheid;
- Alle lokale regelingen om mensen die in armoede leven te ondersteunen zijn inzichtelijk gemaakt.

Sport- en beweegstimulering

In 2025 zet VWS via subsidies (€ 119,7 miljoen) en opdrachten (€ 1 miljoen) verder in op de ambities om de sport- en beweegsector te versterken, de kansengelijkheid om mee te doen met sport te vergroten en daarnaast het bewegen in het dagelijks leven te bevorderen. Het gaat hierbij om:

- Nationale programma's en projecten op professionalisering, (financiële) toegankelijkheid en veilige en integere sport
- Bewegen
 - Het bevorderen van bewegen vraagt om een brede aanpak. De factoren die ten grondslag liggen aan weinig bewegen zijn divers. Denk aan persoonlijke motivatie en belemmeringen, maar ook de leefomgeving die niet uitnodigt tot bewegen. We zetten in op de volgende actielijnen:
 1. Het vergroten van de aandacht en bewustwording en een beweegvriendelijke omgeving door samenwerking met andere beleidsterreinen en departementen, een publiekscampagne, bijeenkomsten en het verdiepen en verspreiden van kennis over zit- en beweeggedrag;
 2. Het creëren van meer maatschappelijk initiatief voor bewegen via de Beweegalliantie waarbij de Beweegalliantie partijen stimuleert, faciliteert en beïnvloedt om te zorgen voor overzicht, verbinding, het wegnemen van obstakels en het aanjagen van wat werkt om meer mensen (meer) te laten bewegen; en
 3. Het vergroten van de inzet op een lokale/regionale aanpak van bewegen door middel van ondersteuning van gemeenten bij de integrale inzet op gezondheid en preventie, waaronder de fysieke leefomgeving

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Passend onderwijs

Ministerie van OCW wil voor iedereen passend onderwijs kunnen aanbieden en zien te veel verzuim in het onderwijs. Het ministerie van OCW kijkt samen met VWS naar een betere samenwerking tussen onderwijs en zorg om passend onderwijs aan te kunnen bieden en eventueel collectief aanbieden van zorg binnen het onderwijs.

Beweegonderwijs op scholen

Er worden structurele middelen ter beschikking gesteld ten behoeve van de «Brede impuls combinatie-functies» via een specifieke uitkering bij het Ministerie van VWS. Het doel van deze impuls is om onder andere sport-, beweeg- en cultuuronderwijs op en rond scholen te versterken. In 2023 is voor de periode 2023 tot en met 2026 circa € 12,7 miljoen per jaar overgeboekt naar het Ministerie van VWS.

Maatschappelijke diensttijd

Het opzetten van Maatschappelijk diensttijd (MDT) is een maatregel van een eerder kabinet. Dit programma voor en door jongeren is opgezet bij het Ministerie van VWS in samenwerking met de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en OCW, jongeren, maatschappelijke organisaties, gemeenten en scholen.

Er is aandacht voor maatschappelijke thema's zoals kansengelijkheid, integratie, en eenzaamheid, met aanvullende focus op onderwerpen zoals sport & bewegen en mentale gezondheid. Dit maakt deel uit van het streven naar een landelijk dekkend netwerk van MDT-trajecten.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Gezond en veilig werken nu en in de toekomst

Ook in 2024 is gezond en veilig werken een speerpunt.

Mensen moeten zich veilig en zeker genoeg voelen over hun werk, nu en in de toekomst. Goed arbobeleid is cruciaal om dit doel te kunnen verwezenlijken. SZW is van plan te komen met een Arbovisie 2040 waarin de basis wordt gelegd voor gezonder en veiliger werken in Nederland. Met onder andere de sociale partners werken we deze Arbovisie verder uit, door een stevige inzet op preventie, een betere uitvoering met als sluitstuk goed toezicht en handhaving. Op Europees niveau toont het kabinet ambitie door zich in te zetten om het doel van Vision Zero te halen. Hierbij wordt gestreefd naar het voorkomen van arbeidsongevallen en beroepsziekten én het bevorderen van fysieke en mentale gezondheid van werknemers.

Rol en verantwoordelijkheid van de minister

De Minister stimuleert met financiële instrumenten het in dienst nemen van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, initiatieven die bijdragen aan gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en aan goede arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden. De Minister regisseert met wet- en regelgeving het stelsel van minimumeisen. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- het bevorderen dat werkgevers en werknemers gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en een goed werktijden
- en verzuimbeleid realiseren; – het bevorderen dat werkenden gezond en vitaal kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd;

Begroting arbeidsmarkt

Dit budget wordt divers ingezet voor het stimuleren van gezond en veilig werken en evenwichtige arbeidsverhoudingen. Onder meer zijn er middelen gereserveerd voor onderzoek en voorlichtingscampagnes. Daarnaast worden middelen ingezet voor het beheer van het wagenpark van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

De Arbeidsinspectie zet blijvend in op een evenwichtige balans tussen reactieve inspecties en actieve op preventie gerichte inspecties op het terrein van Gezond en Veilig en een verhoging van het aandeel gezamenlijke inspecties bij Brzo-bedrijven (Besluit risico's zware ongevallen) naar tenminste 90%. Daarnaast wil de Arbeidsinspectie dusdanig in mensen, processen en techniek investeren dat er in 2026 een beheerst niveau van informatiegestuurd werken wordt gerealiseerd. Bovendien streeft de Arbeidsinspectie naar een interventiedekking eerlijk werk in 2026 naar 5%.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Mobiliteitsvisie

In lijn met de Fietsambitie 2022-2025 en het Nationaal Toekomstbeeld Fiets 2040 zet lenW zich ook in 2025 in om het voor iedereen mogelijk te maken meer te fietsen. Zo werken we aan het Programma Doortrappen, dat ouderen stimuleert langer en veiliger te blijven fietsen.

Verkeersveiligheid vraagt onze volle inzet. De prognoses voor de komende jaren voorzien een toename van het aantal verkeersslachtoffers. lenW onderzoekt op dit moment welke maatregelen nodig zijn om het aantal verkeersslachtoffers verder omlaag te brengen. De fietsveiligheid krijgt hierbij extra aandacht. In 2025 werkt lenW samen met decentrale overheden en maatschappelijke partners aan de uitvoering van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV). Ook komt lenW met een Strategische Agenda Verkeersveiligheid specifiek voor het Rijkswegennet.

Wegen en verkeersveiligheid

Specifieke doelstelling: werken aan een mobiliteitssector zonder uitstoot in 2050

Lopen en fietsen stimuleren we door de fietsinfrastructuur te verbeteren en via gedragsstimuleringsmaatregelen.

Subdoelstelling: verhogen van het aantal fietskilometers

De komende jaren wordt via verschillende concrete acties zoals verwoord in de lenW Uitvoeringsagenda Fiets gewerkt aan het stimuleren van fietsen en lopen. Zo wordt het fietsen naar het werk gestimuleerd via het netwerk van Fietsambassadeurs, de campagne 'Kort ritje? Da's zo gefietst!' en het bijdragen aan een landelijk dekkend netwerk van doorfietsroutes. Met de City Deal 'Fietsen voor Iedereen' wordt gestimuleerd dat mensen die wel willen fietsen maar niet kunnen fietsen de beschikking krijgen over een veilige fiets en kunnen leren fietsen. Ook worden acties ondernomen om ervoor te zorgen dat de fiets standaard onderdeel wordt in de afwegingen die nationaal gemaakt worden in het mobiliteitssysteem. De omvang en de kwaliteit van de fietswegen op gronden van lenW wordt onderzocht. Ook wordt er gewerkt aan een Basis Kwaliteits Niveau voor fiets.

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Beleidsprioriteiten

- Toekomstbestendig bouwen door rekening te houden met de leefomgeving
- In 20 stedelijke focusgebieden staat de leefbaarheid en veiligheid onder druk. Om de leefsituatie en het perspectief van 1,3 miljoen inwoners van deze gebieden te verbeteren is in 2022 gestart met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Door middel van een integrale aanpak op gebiedsniveau pakken we de fysieke leefomgeving aan en wordt ingezet op onderwijs, werk, gezondheid en een afname van armoede. Daarnaast investeren we in de preventie van jeugdcriminaliteit en de weerbaarheid van jongeren.
- Vanuit het Programma Mooi Nederland werken we aan concrete en innovatieve oplossingen met ruimtelijke kwaliteit als uitgangspunt en met de inzet van ontwerp als instrument om in gebieden partijen samen te kunnen laten werken.

Energietransitie gebouwde omgeving en bouw kwaliteit

- Nationaal Groeifonds
 - Vanuit het Nationaal Groeifonds lopen momenteel twee projecten. Met het project Werklandschappen van de Toekomst wordt toe gewerkt naar een nieuw normaal, waarin bedrijventerreinen transformeren naar groene, gezonde, energie-efficiënte en klimaatbestendige werklandschappen van de toekomst.
 - Het project Toekomstbestendige Leefomgeving geeft een impuls geven aan het modernisering van de ontwerp-, bouw- en technieksector (OBT). Het voorstel bestaat uit deelprojecten op het gebied van digitalisering, duurzame kademuren en gevels, nieuwe renovatietechnieken, duurzame woningbouw en biobased bouwen

Ruimtelijke ordening en Omgevingswet

Een goede kwaliteit van de leefomgeving. Het beleid is gericht op de realisatie van een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving en een efficiënt gebruik van onze ruimte, nu en in de toekomst. Daarnaast werkt het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) aan de invoering van de herziening van het stelsel van omgevingsrecht, dat nationale wettelijke kaders en instrumenten geeft waarmee overheden, burgers en bedrijven gezamenlijk werken aan veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Werklandschappen van de toekomst

Het programma heeft twee doelen: het bevorderen van gezonde werklocaties als standaard voor werklandschappen en het stimuleren van een hoogwaardige, innovatieve groensector.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Beleidsprioriteiten; Preventie

Jeugdcriminaliteit vergt een integrale aanpak van preventie en repressie. Voorkomen moet worden dat jongeren van 8 tot en met 27 jaar met politie en justitie in aanraking komen, in de criminaliteit belanden of daarin doorgroeien en/of recidiveren. Daarom continueren we de bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit, inclusief het programma Preventie met Gezag (PmG).

We investeren in de meest kwetsbare gebieden met de grootste risico's. Voor de langere termijn en samen met partners ontwikkelen we een aanpak waarin we preventie en repressie combineren. We combineren kansrijke en bewezen effectieve interventies passend bij de levensloopbenadering, van secundaire preventie tot en met re-integratie. De partners uit de (jeugd)strafrechtketen, het zorg-, sociaal- en veiligheidsdomein én het onderwijs slaan hiertoe de handen ineen. Zo leren we steeds beter wat werkt om de weerbaarheid van deze specifieke groep jongeren te vergroten.

Preventie met gezag

Criminele netwerken blijven 'personeel' rekruteren. Ze ronselen jongvolwassenen en zelfs kinderen om criminele activiteiten uit te voeren. Met het programma Preventie met Gezag (PmG) voorkomen we dat kwetsbare jongeren in de criminaliteit terecht komen en daarin verder afglijden of doorgroeien. Tegelijkertijd stellen we grenzen en gaan we criminele rolmodellen tegen. In 2025 en 2026 werken we nader uit hoe de inzet op criminele rolmodellen via de patseraanpak vorm krijgt. Dat doen we op basis van ervaringen in gemeenten.